

ROCZNIK TOMISTYCZNY
8 (2019)

ROCZNIK TOMISTYCZNY
8 (2019)

ΘΩΜΙΣΜΟΣ ΤΑ ΧΡΟΝΙΚΑ
ANNARIUS THOMISTICUS
THOMISTIC YEARBOOK
THOMISTISCHES JAHRBUCH
ANNUAIRE THOMISTIQUE
ANNUARIO TOMISTICO
TOMISTICKÁ ROČENKA

ROCZNIK TOMISTYCZNY
8 (2019)

Naukowe Towarzystwo Tomistyczne
WARSZAWA

KOMITET REDAKCYJNY / EDITORIAL BOARD:

Michał Zembrzuski (sekretarz / secretary), Magdalena Płotka (zastępca redaktora naczelnego / deputy editor), Dawid Lipski, Natalia Herold (internet), Izabella Andrzejuk, Artur Andrzejuk (redaktor naczelny / editor-in-chief)

RADA NAUKOWA / SCIENTIFIC COUNCIL:

Adam Wielomski, Stanisław Wielgus, Antoni B. Stępień, Sławomir Sobczak, Arkady Rzegocki, Andrzej Maryniarczyk, Marcin Karas, Krzysztof Kalka, Mieczysław Gogacz, Pavol Dancák, Paul J. Cornish, Mehmet Zeki Aydin, Artur Andrzejuk, Anton Adam.

RECENZENCI / REVIEWERS

Antoni B. Stępień, Karolina Ćwik, Paul J. Cornish, Tomasz Pawlikowski, Marie-Dominique Goutierre, Piotr Mazur, Grzegorz Hołub, Andrzej Jonkisz, Marek Prokop, Mikołaj Krasnodębski, Piotr Roszak, Henryk Anzulewicz, Piotr Jaroszyński, Imelda Chłodna-Błach

REDAKCJA JĘZYKOWA / LANGUAGE EDITORS

Elżbieta Pachciarek (j. polski), Bernice McManus-Falkowska, Ewa A. Pichola, Magdalena Płotka (j. angielski), Christel Martin, Iwona Bartnicka (j. francuski), Adam M. Filipowicz, Michał Zembrzuski (greka, łacina)

PROJEKT OKŁADKI

Mieczysław Knut

OPRACOWANIE GRAFICZNE, SKŁAD I ŁAMANIE

Maciej Głowacki

© Artur Andrzejuk / Naukowe Towarzystwo Tomistyczne (wydawca / editor)

Warszawa 2019

ISSN 2300-1976

Rocznik Tomistyczny ukazuje się dzięki pomocy Jacka Sińskiego

Redakcja Rocznika Tomistycznego

ul. Klonowa 2/2

05-806 Komorów POLSKA

www.roczniktomistyczny.pl

e-mail: redakcja@roczniktomistyczny.pl

Druk i dystrybucja:

WYDAWNICTWO von borowiecky

05-250 Radzymin

ul. Korczaka 9E

tel./fax (0 22) 631 43 93,

tel. 0 501 102 977

www.vb.com.pl e-mail: ksiegnia@vb.com.pl

WYDAWNICTWO
von borowiecky

Spis treści

Od Redakcji.....	11
Richard Fafara Ideologia i filozofia arystotelesowska.....	13
Mieczysław Gogacz La vérité, fondement de l'éthique.....	23
Peter A. Redpath Why Western Catholic Higher Education Needs to Recover Its Soul.....	31
Dawid Lipski Nauczanie etyki w szkołach podstawowych – kilka uwag.....	37

Rozprawy i artykuły

Marek P. Prokop Wpływ filozofii Awicenny na metafizykę Tomasza z Akwinu. Przegląd źródeł i opracowań.....	47
Magdalena Płotka Hylemorficzna jedność radości: ujęcie Awicenny i św. Tomasza z Akwinu.....	61
Andrzej T. Kubanowski The Elements of Thomas Aquinas' Theology of the Church in his <i>Commentary on Letter to Ephesians</i>	73
Marian Kowalski Die Architektur der Summa theologiae des Thomas von Aquin.....	87
Marcin Trepczyński The Aquinas's paths of thinking about predestination in the <i>Summa Theologiae</i>	103
Michał Zembrzusiński Poznanie Adama i wiedza Chrystusa a intelekt możliwościowy i czynny. Ujęcie Tomasza z Akwinu.....	123
Marcin Sieńkowski Koncepcja intelektu a rozumienie wiary. Zestawienie poglądów Tomasza z Akwinu, Immanuela Kanta i Augusta Comte'a.....	139
Artur Andrzejuk Antropologiczne podstawy etyki.....	157
Tomasz Ćwiertniak Tomizm egzystencjalny Mieczysława A. Krąpca a tomizm konsekwentny Mieczysława Gogacza. Ku analizie porównawczej.....	173
Marian Kryk Ojciec Jacek Woroniecki: Filozoficzne źródła i konsekwencje Rewolucji Francuskiej.....	197
Marcin Karas Filozofia tomistyczna w środowiskach integrizmu katolickiego w Polsce.....	215

Izabella Andrzejuk	
Patriotyzm w etyce tomistycznej	229
Marcin Worek	
Wyznaczniki realizmu filozoficznego w rozumieniu M.A. Krąpca i É. Gilsona	241
Kacper K. Sakowicz	
Spór o koncepcję życia. Polemika Mieczysława A. Krąpca z Kazimierzem Kłósakiem	257
Ewa Agnieszka Pichola	
Dietrich von Hildebrand's Correction of the Teaching on the End of Catholic Marriage	275

Edycje i tłumaczenia

Marek Prokop	
Al-Kindi, <i>Pismo o intelekcie</i>. Wprowadzenie do przekładu z języka arabskiego	297
Michał Zembrzusi	
Al-Kindi, <i>O intelekcie</i>. Wprowadzenie do przekładu z języka łacińskiego	301
Al-Kindi	
<i>Risala fīl-'Aql</i>	308
Al-Kindi	
<i>Pismo o intelekcie</i> (tłum. Marek P. Prokop)	308
Al-Kindi	
<i>De intellectu (et intellecto)</i> (tłum na łac. Dominik Gundissalvi?)	309
Al-Kindi	
<i>O intelekcie (i tym, co poznane intelektualnie)</i> (tłum. Michał Zembrzusi)	309

Sprawozdania i recenzje

Natalia Herold	
Działalność Naukowego Towarzystwa Tomistycznego w roku akademickim 2018-2019	323
Izabella Andrzejuk	
Konferencja „Tomizm konsekwentny” z okazji 92. urodzin prof. Mieczysława Gogacza 17 listopada 2018	339
Krzysztof Kalka	
Recenzja: Urszula Wolska, <i>Człowiek rzecz czy osoba?</i> Wydawnictwo von borowiecky, Radzymin 2017, stron 331	343
Maciej Nowak	
Recenzja: Paweł Rojek, <i>Tropy i uniwersalia. Badania ontologiczne</i>, Wydawnictwo Naukowe Semper Warszawa 2019, stron 296	347

Stanisław Janeczek Mieczysław Gogacz – filozof klasyczny. Recenzja: A. Andrzejuk, D. Lipski, M. Płotka, M. Zembrzuski, <i>Mieczysław Gogacz</i> , red. A. Andrzejuk, Kraków: Wydawnictwo Naukowe Akademii Ignatianum w Krakowie 2019, stron 236; toż w wersji angielskiej, tamże, stron 245	353
Jerzy Tupikowski Recenzja: M.T. Handzel, <i>Teoria poznania samego siebie Hryhorija Sawycza Skoworody</i> , Głogów-Kraków: Theos – Logos 2019, stron 200	361
Nota o autorach.....	365

Table of Contents

Editorial.....	11
Richard Fafara Ideology and Aristotelian philosophy.....	13
Mieczysław Gogacz The truth as a basis for ethics.....	23
Peter A. Redpath Why Western Catholic Higher Education Needs to Recover Its Soul.....	31
Dawid Lipski Teaching of ethics in primary schools – a few remarks.....	37

Dissertations and Articles

Marek P. Prokop Influence of Avicenna's philosophy on the metaphysics of Thomas Aquinas. Review of sources and studies.....	47
Magdalena Płotka Hylomorphic unity of joy: Avicenna's and Thomas Aquinas's accounts.....	61
Andrzej T. Kubanowski The Elements of Thomas Aquinas' Theology of the Church in his <i>Commentary on Letter to Ephesians</i>	73
Marian Kowalski The Architecture of Thomas Aquinas's <i>Summa theologiae</i>	87
Marcin Trepczyński The Aquinas's paths of thinking about predestination in the <i>Summa Theologiae</i>	103
Michał Zembrzuski The Cognition of Adam and Knowledge of Christ in the Context of Potential and Agent Intellect.....	123
Marcin Sieńkowski The conception of the intellect and the understanding of faith. A juxtaposition of the views of Thomas Aquinas, Immanuel Kant and Auguste Comte.....	139
Artur Andrzejuk Anthropological foundations of ethics.....	157
Tomasz Ćwiertniak The Existential Thomism of Mieczysław A. Krąpiec and Consequential Thomism of Mieczysław Gogacz. Perspectives for Comparative Analysis.....	173
Marian Kryk Father Jacek Woroniecki: Philosophical sources and consequences of the French Revolution.....	197
Marcin Karas Thomism in Polish Roman Catholic Integristic movement today.....	215

Izabella Andrzejuk	
Patriotism in thomistic ethics	229
Marcin Worek	
Determinants of philosophical realism according to Étienne Gilson and Mieczysław Albert Krąpiec	241
Kacper K. Sakowicz	
A dispute about the concept of life. Discussion of Mieczysław A. Krąpiec with Kazimierz Kłósak	257
Ewa Agnieszka Pichola	
Dietrich von Hildebrand's Correction of the Teaching on the End of Catholic Marriage	275

Editions and Translations

Marek Prokop	
Al-Kindi, <i>On intellect. Introduction to the Arabic translation</i>	297
Michał Zembrzuski	
Al-Kindi, <i>On intellect. Introduction to the Latin translation</i>	301
Al-Kindi	
<i>Risala fīl-'Aql</i>	308
Al-Kindi	
<i>On intellect</i> (trans. Marek P. Prokop)	308
Al-Kindi	
<i>De intellectu (et intellectu)</i> (trans. from Latin by Dominic Gundissalvi?)	309
Al-Kindi	
<i>On intellect (and what is intellectually cognized)</i> (trans. Michał Zembrzuski)	309

Reports and Reviews

Natalia Herold	
Activities of the Scientific Thomistic Society in the academic year 2018-2019	323
Izabella Andrzejuk	
„Consequential Tomism” conference on the occasion of the 92nd birthday of prof. Mieczysław Gogacz November 17, 2018	339
Krzysztof Kalka	
Rev.: Urszula Wolska, <i>Człowiek rzecz czy osoba?</i> Wydawnictwo von borowiecky, Radzymin 2017, pages 331	343
Maciej Nowak	
Rev.: Paweł Rojek, <i>Tropy i uniwersalia. Badania ontologiczne</i>, Wydawnictwo Naukowe Semper Warszawa 2019, pages 296	347

Stanisław Janeczek	
Mieczysław Gogacz – filozof klasyczny. Review: A. Andrzejuk, D. Lipski, M. Płotka, M. Zembrzuski, <i>Mieczysław Gogacz</i> , ed. A. Andrzejuk, Cracow: Wydawnictwo Naukowe Akademii Ignatianum in Cracow 2019, pages 236; English version, <i>ibidem</i> , pages 245	353
Jerzy Tupikowski	
Review: M.T. Handzel, <i>Teoria poznania samego siebie Hryhorija Sawycza Skowrody</i> , Głogów-Cracow: Theos – Logos 2019, pages 200	361
Note about authors	421

Recenzja

M.T. Handzel, *Teoria poznania samego siebie* *Hryhorija Sawycza Skoworody,* Głogów-Kraków: Theos – Logos 2019, stron 200.

Człowiek jest istotą pytającą. Pyta nieustannie o otaczającą go rzeczywistość, pyta o innych ludzi, formułuje pytania ostateczne: o Boga, kierujące światem zasady i jego przyczyny. Pyta także o samego siebie, pokazując tym samym, że związana już w greckiej starożytności aporia – „poznaj samego siebie” jest nadal aktualna. Wynika stąd, że osobowe aspiracje poznawcze dotyczą źródeł, struktury i natury kosmosu, jego elementów, odnoszą się do odkrywania innych ludzi, ale pytania najbardziej podstawowe formułuje człowiek pytając i troszcząc się o swój własny los, o swoją własną istotę.

Przywołana wyżej pytalność i naturalna aporematiczność ludzkiej natury odsłania wiele dopełniających się, a przez to komplementarnych aspektów. Oka-

zuje się bowiem, iż człowiek nie zadowala się pytaniami i próbami odpowiedzi jedynie częściowymi i pragmatycznie doraźnymi i tym samym ograniczonymi, lecz nieustannie podąża, wbrew wielu pojawiającym się trendom kulturowym, a wśród nich – filozoficznym (dziś głównie o proveniencji postmodernistycznej), do takich ustaleń, które i świat, i samego człowieka poznawczo porządkują, a także wyjaśniają, czyniąc to na sposób mądrościowy. Tak zatem, ponawiane wciąż pytania: pytania o człowieka, pytania o jego ontyczny status i naturę, nieustanna refleksja natury antropologicznej i epistemologicznej jest zawsze aktualna. W związku z powyższym, bardzo dobrze się składa, że o. Michał Tadeusz Handzel OSPPE, podejmując problematykę teoriopoznaw-

czą i antropologiczną, pochyła się nad tematem ciągle nośnym poznawczo (teoretycznie), a także wyjątkowo doniosłym (praktycznie), bo skoncentrowanym na kwestii samego rozumienia, jak i wyjaśniania ludzkiej osoby.

Autor książki odnotowuje, że specyfiką refleksji filozoficznej analizowanego przez siebie Myśliciela jest traktowanie samej filozofii „instrumentalnie”. Prekursor „rosyjskiej filozofii religijnej” łączy w swej myśli platonizm z wątkami mistyki niemieckiej. Ponadto, kojarzy zachodnią tradycję porządku *ratio* ze wschodnią tradycją Logosu. M.T. Handzel przekonuje, że w rzetelnej interpretacji spuścizny Skoworody należy akcentować aspekt integralności jego podejścia, która się koncentruje w epistemicznym projekcie „poznania samego siebie”.

Recenzowana książka jest udaną kompozycją pięciu rozdziałów: dwa pierwsze o charakterze wprowadzającym i trzy kolejne, które odsłaniają podstawowe elementy podejmowanej tutaj problematyki. I tak, rozdział pierwszy zatytułowany „Kontekst historyczny twórczości filozoficznej” (s. 25-43) ukazuje tło społeczno-polityczne oraz zaplecze kulturowe Ukrainy w stuleciu, na które przypada życie i twórczość H.S. Skoworody (wiek XVIII). Dopełnieniem tych treści jest krótka odsłona, częściowo opartej na przesłaniu legendarnym, częściowo udokumentowanej krytycznie-historycznie biografii omawianego Myśliciela. „Swoistość i chronologia pism” to brzmienie tytułu rozdziału drugiego (s. 45-65), w obszarze którego Autor dość analitycznie prezentuje poszczególne zbiory piśmiennictwa Skoworody.

Ta porcja treści cechuje się imponującą ilością przywołanych źródeł, jak i ich osadzenia w doborze krytycznych opracowań.

Zanim o. Michał T. Handzel przejdzie do prezentacji sedna swoich analiz (Hryhorija S. Skoworody „teoria poznania samego siebie”), w rozdziale trzecim („Podstawowe cechy filozofii religijnej” – s. 67-91) przedstawia paletę analiz, których celem jest lepsze osadzenie zaproponowanych następnie badań, jak i zrozumienie specyfiki podejścia myślowego referowanego przez siebie ukraińskiego Filozofa. Tak zatem, ta część publikacji rozpoczyna się od podania fundamentalnych „rozróżnień terminologicznych”, występujących w tym ujęciu nazw pochodzących tak z języka greckiego, jak i ukraińskiego (m.in. *osoba, substancja, natura, byt*). Następnie pojawia się ukazanie antynomicznego charakteru wykładu, jaki stosuje ten Myśliciel. Metaforyczno-biblijne tło analiz o proveniencji głęboko filozoficznej utkane jest z całej gamy ontycznych, epistemicznych i aksjologicznych przeciwieństw, które – w jego przekonaniu – nadają się najlepiej do wyrażenia istotnych elementów i prawideł, jakimi rządzi się rzeczywistość. Kolejny paragraf tegoż rozdziału jest poświęcony analizie „słowa jako archetypu ludzkiej kultury” (s. 77nn). Do tych uwag dodaje tutaj Autor wskazanie na „bezpośrednie” źródła mające znaczący wpływ na kształt myśli Autora „Bajek Charkowskich”, którymi są poglądy św. Maksyma Wyznawcy oraz Ewagriusza z Pontu.

„Teoria samopoznania” to tytuł rozdziału czwartego (s. 93-128) będącego obszarem zaprezentowania H.S. Skoworody modelu wewnętrznego poznania człowieka. Tę porcję badań Autor książki rozpoczyna od wskazania, iż w ujęciu ukraińskiego Myśliciela, poznanie Boga jest kluczowe dla odkrycia i uzasadnienia ludzkiego, naturalnego dążenia do szczęścia – „prawdziwego szczęścia” poszukiwanego w tym, co widzialne (przyroda) i w tym, co niewidzialne (Bóg). Jediną, pewną drogą osiągnięcia szczęścia jest proces poznawania „odwiecznej mądrości” poprzez „ślepe” respektowanie norm moralnych dyktowanych przez Dekalog, tj. ostatecznie Boga. Kolejnym etapem poznawania samego siebie jest „odkrywanie własnej tożsamości”, to znaczy próba odpowiedzi na pytanie „kim jestem?”, bądź też – „jakie mam serce?”. Oznacza to także, że spośród składowych ludzkiego bytu: umysłu, duszy i ciała, to ostatnie spełnia funkcje czysto narzędne, a więc jest „marginalne”, jest „stanem zewnętrznym” człowieka. W tym kontekście rola duszy polega na pośredniczeniu pomiędzy funkcjami ciała, a umysłem. Umysł bowiem jest wyrazem „istoty ludzkiej egzystencji” i w związku z tym, rzeczona wyżej „tożsamość danej osoby jest zgodna z jej *myslą*”, czy też samym „stanem *umysłu*”.

Dlatego też, z przywołanej w tym kontekście myśli H.S. Skoworody dowiadujemy się, iż „prawdziwy człowiek składa się” w swej istocie z „mysli i serca”. Ten obszar analiz przynosi także informację o tym, że warunkiem poznania samego siebie jest poznanie Boga, co

posiada także aspekt natury ontologicznej. Jest to jednocześnie ontyczna podstawa podejmowanej ciągle przez człowieka próby „wchodzenia w *prawdziwą przyjaźń z Bogiem*” oraz posiłkowania się Jego „światłem”. Taki kontekst antropologiczny jest warunkiem właściwego poznania świata, co dokonuje się w horyzoncie „Boskiej perspektywy”. Z niej zaś pochodzi konieczność, czy raczej propozycja zanurzenia się w jedynej Hipostazie – *człowieku prawdziwym, Miłości i Jedności*, co jest tym samym gwarancją *prawdziwego szczęścia*, które ostatecznie znajduje się w samym człowieku.

Kontekst powyższych ustaleń skoncentrowanych na „teorii poznania samego siebie” stanowi dogodny tło swoistego poszerzenia omawianej w pracy problematyki o refleksje związane z „Etosem prawdziwego człowieka” (rozdział piąty: s. 129-160). Granice owego etosu wyznacza zgodna z prawem natury i moralnym porządkiem Dekalogu „realizacja potrzeb serca”, wierność życiowemu powołaniu, kultywowanie przyjaźni (z Bogiem i ludźmi) i braterstwa z innymi ludźmi. Uzupełnieniem praktycznych rad podawanych człowiekowi w trakcie jego duchowego rozwoju jest przyjazne wskazywanie na to, co *niewidzialne*, próba omijania nieprzyjaciół mądrości w postaci *pochlebców*, potrzeba życzliwości dla wszystkich osób na tej drodze dopiero *początkujących*. Dopelnieniem rzeczonoego wyżej etosu jest zrównoważone przeżywanie starości, której celem jest osiągnięcie szczęścia.

Omawiana tutaj książka jest pracą potrzebną, wartościową i trzeba ją ocenić bardzo wysoko. Jej główny problem jest

poznawczo (nie tylko „historycznie” – jak podkreśla Autor w *Zakończeniu*) niezwykle interesujący. Na podkreślenie zasługuje fakt, że jest to problematyka oryginalna i to z dwóch ważnych powodów. Po pierwsze, przybliży czytelnikowi (zwłaszcza w Polsce) myśl ukraińskiego Filozofa, którego twórczość jest w dużej mierze fundamentalna dla rozumienia zarówno filozofii, jak i w ogóle kultury humanistycznej Ukrainy. Obiektywną trudnością w mierzeniu się z zarysowanym problemem jest fakt wielowątkowości twórczości Skoworody, a także kwestia poważnej odmienności stosowanych tam porządków metodologicznych. Pomimo tego, po drugie, w samych zasygnalizowanych tutaj trudnościach, jak i w ich rozwiązywaniu Autor daje się rozpoznać jako badacz kompetentny i krytyczny, cechujący się wysoką kulturą metodologiczną, co pokazu-

je nie tylko w rozdziałach wstępnych, o charakterze porządkującym, ale również w rozdziałach kolejnych, dotyczących sedna problematyki, czyli przedstawienia koncepcji „teorii poznania samego siebie”. Składa się to wszystko na wniosek, że rekonstrukcja Skoworody wizji epistemicznej, antropologicznej i etycznej jest spójna i poznawczo ciekawa.

Wysokim walorem recenzowanej pozycji jest również fakt jej źródłowości oraz bardzo dobrego osadzenia jej treści w adekwatnych opracowaniach, zwłaszcza w j. ukraińskim i rosyjskim. Ponadto, przeprowadzana stopniowo egzegeza tekstów Hryhorija Sawycza Skoworody jest dokonywana z dużym znawstwem problematyki, przy czym ujawnia się także krytyczność podejścia Autora książki.

Nota o Autorach

Artur Andrzejuk – prof. dr hab., prof. zwyczaj. Uniwersytetu Kardynała Stefana Wyszyńskiego (UKSW), na którego Wydziale Filozofii Chrześcijańskiej kieruje Katedrą Historii Filozofii Starożytnej i Średniowiecznej oraz Sekcją Historii Filozofii. Autor szeregu publikacji z zakresu filozofii i teologii średniowiecznej, tomizmu, etyki i klasycznej filozofii człowieka. Interesuje się problematyką uczuć, sprawności i cnót moralnych, relacji osobowych. Jest uczniem Profesora Mieczysława Gogacza. Nr ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-7926-4070>

Izabella Andrzejuk – dr, do roku 2017 wykładowca w Wyższej Szkole Stosunków Międzynarodowych i Amerykanistyki oraz Wyższej Szkole Komunikowania, Politologii i Stosunków Międzynarodowych w Warszawie. Jest autorką ponad sześćdziesięciu artykułów o tematyce filozoficznej. Zainteresowania naukowe: historia filozofii (arystotelizm, tomizm, filozofia polska); filozofia, etyka, klasyczna teoria człowieka, filozoficzne podstawy mistyki. Napisała książkę pt. *Filozofia przyjaźni. Tomasz z Akwinu* (Warszawa 2007). Nr ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-4961-2580>

Tomasz Ćwiertniak – mgr filozofii i politologii, absolwent Wydziału Nauk Społecznych Uniwersytetu Śląskiego w Katowicach. Magisterium z politologii uzyskał w 2011 r. na podstawie pracy „Człowiek, społeczeństwo, państwo w myśli o. M.A. Krąpca” (promotor: prof. dr hab. Wojciech Kaute), zaś magisterium z filozofii w 2018 r. na podstawie pracy „Tomizm konsekwentny Mieczysława Gogacza na tle dziejów tomizmu” (promotor: prof. zw. dr hab. Andrzej Noras). Obecnie doktorant w Instytucie Filozofii Uniwersytetu Śląskiego w Katowicach, gdzie przygotowuje rozprawę poświęconą analizie porównawczej tomizmu egzystencjalnego M.A. Krąpca i tomizmu konsekwentnego M. Gogacza. Nr ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-9515-6168>

Richard Fafara – dyplom magistra i doktora filozofii zrobił na Uniwersytecie w Toronto (Kanada). Studiował również na Sorbonie w Paryżu oraz Polskiej Akademii Nauk w Warszawie. Jest autorem, m.in., monografii *The*

Malebranche Moment: Selections from the Letters of Étienne Gilson & Henri Gouhier (1920-1936).

Mieczysław Gogacz – prof. zw. dr hab., emerytowany profesor Uniwersytetu Kardynała Stefana Wyszyńskiego (dawnej Akademii Teologii Katolickiej). Stworzył konsekwentną odmianę tomizmu egzystencjalnego. W jego ramach broni teorii aktu istnienia i zasady niesprzeczności, tezy o odrębności i wewnętrznej jedności jednostkowych bytów oraz wynikającego z tych twierdzeń realizmu i pluralizmu bytowego. Zaproponował szereg doprecyzowań w dyscyplinach filozoficznych, takich jak filozofia bytu, antropologia filozoficzna, etyka i pedagogika. Formułował podstawy etyki zawodowej lekarza, żołnierza, funkcjonariusza Straży Granicznej; wykładał te etyki na AM, WAT i UW. Uczestniczył w debatach publicznych na temat ochrony życia, etyki zawodowej, racji stanu, polityki kulturalnej i naukowej państwa. Wykaz publikacji M.Gogacza obejmuje prawie 1000 pozycji.
Nr ORCID: <https://orcid.org/0000-0003-0517-0781>

Natalia Herold – mgr, absolwentka prawa i administracji na Uniwersytecie Gdańskim (lic.) i Uniwersytecie Warszawskim (mgr). Jest sekretarzem Zarządu Naukowego Towarzystwa Tomistycznego. Interesuje się filozofią klasyczną, a w niej szczególnie etyką i pedagogiką. Publikuje w „Roczniku Tomistycznym”.
Nr ORCID: <https://orcid.org/0000-0003-4761-9495>

Stanisław Janeczek – ks. prof. dr hab. Profesor Wydziału Filozofii Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego. Swoje badania koncentruje przede wszystkim na historii filozofii nowożytnej, zwłaszcza wieku XVII i XVIII, historii filozofii polskiej XVIII i XX w. i historii oświaty. Zajmuje się też dziejami filozofii w środowisku KUL oraz redaguje monumentalną serię wydawniczą pt. *Dydaktyka Filozofii*.
Nr ORCID: <https://orcid.org/0000-0003-3458-8634>

Krzysztof Kalka – dr hab. prof. nadzwyczajny Państwowej Uczelni Stanisława Staszica w Pile. Zajmuje się badaniami dotyczącymi wzajemnych relacji wykształcenia i wychowania. Autor wielu publikacji z zakresu filozofii średniowiecznej, teologii, antropologii, etyki, etyki zawodowej. Interesuje się problematyką sprawności moralnych, etyką zawodową, relacjami. Jest uczniem Profesora Mieczysława Gogacza.

Marcin Karas – prof. dr hab., historyk filozofii - pracuje w Zakładzie Filozofii Polskiej Instytutu Filozofii UJ. Prowadzi badania z historii idei i z filozofii średniowiecznej, jest autorem ponad 180 publikacji. Ostatnio zajmuje się głównie kosmologią wczesnonowożytną i filozofią dziejów. Opublikował m.in. książki: *Koncepcja czasu w pismach Williama Ockhama* (Kraków 2003), *Natura i struktura wszechświata w kosmologii św. Tomasza z Akwinu* (Kraków 2007), a także prace: *Z dziejów Kościoła. Ciągłość i zmiana w Kościele rzymskokatolickim w XIX i XX wieku* (Sandomierz 2008), *Integryzm Bractwa Kapłańskiego św. Piusa X* (Kraków 2008), czy też *Historiozofia Teilharda de Chardin wobec tradycyjnej myśli chrześcijańskiej* (Kraków 2012), liczne artykuły (45) oraz przekłady (43).

Nr ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-2288-9512>

Marian Kowalski – absolwent germanistyki w Instytucie Germanistyki Uniwersytetu Warszawskiego. Tam również kontynuuje studia jako doktorant. W kręgu jego zainteresowań badawczych są zagadnienia z pogranicza lingwistyki i filozofii, zwłaszcza z filozofii św. Tomasza z Akwinu. Podejmował studia porównawcze metafizyki Tomasza z fenomenologią Edyty Stein.

Nr ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-3783-256X>

Marian Kryk – absolwent Wydziału Prawa i Administracji UMCS oraz Wydziału Filozofii KUL Jana Pawła II na kierunku Retoryka Stosowana. Doktorant na Wydziale Filozofii w Katedrze Filozofii Kultury i Sztuki KUL Jana Pawła II. Przygotowuje rozprawę pod kierunkiem prof. dra. hab. Piotra Jaroszyńskiego dotyczącą personalistycznej koncepcji kultury w ujęciu o. Jacka Woronieckiego. Interesuje się myślą o. J. Woronieckiego, metafizyką i antropologią filozoficzną.

Andrzej T. Kubanowski – doktor nauk teologicznych, specjalista z zakresu teologii moralnej i bioetyki, nauczyciel akademicki na Wydziale Teologicznym UMK w Toruniu, zawodowy copywriter. Członek Stowarzyszenia Teologów Moralistów, Polskiego Towarzystwa Teologicznego, Naukowego Towarzystwa Tomistycznego, Dobrzyńskiego Towarzystwa Naukowego i Pracowni Tomizmu Biblijnego UMK. Autor kilkunastu artykułów z zakresu teologii moralnej Tomasza z Akwinu i chrystianologii moralnej. Do jego zainteresowań badawczych należą tomizm biblijny, średniowieczna etyka i teologia moralna, antropologia teologiczna i filozoficzna, antropologiczne podstawy bioetyki.

Dawid Lipski – dr, stopień doktora nauk humanistycznych uzyskał w 2014 r. na podstawie rozprawy *Spór między Tomaszem z Akwinu i Janem Peckhamem o jedność formy substancjalnej w człowieku. Źródła i konsekwencje*. Stypendysta Funduszu Stypendialnego i Szkoleniowego (Liechtenstein), Fundacji Lanckorońskich z Brzezia (Londyn) oraz Deutscher Akademischer Austausch Dienst (Kolonja). Redaktor w czasopiśmie „Pro Fide, Rege et Lege”, oraz w „Roczniku Tomistycznym”. Adiunkt w Wyższej Szkole Kryminologii i Penitencjarystyki w Warszawie.
Nr ORCID: <https://orcid.org/0000-0003-2136-0622>

Maciej Nowak – urodzony 24 kwietnia 1997 roku, ukończył II Liceum Ogólnokształcące imienia Stefana Żeromskiego w Tomaszowie Mazowieckim. W 2016 roku rozpoczął studia na Politechnice Warszawskiej na kierunku Elektrotechnika. Później postanowił zrealizować swoje zainteresowania i został studentem filozofii na Wydziale Filozofii Chrześcijańskiej UKSW. Interesuje się filozofią analityczną, historią filozofii i muzyką.

Ewa Agnieszka Pichola – mgr, absolwentka Wydziału Filozofii Chrześcijańskiej UKSW. Obecnie doktorantka, kontynuuje badania w Instytucie Filozofii Uniwersytetu Jagiellońskiego. Przygotowuje rozprawę, w której analizuje dorobek Dietricha von Hildebranda z perspektywy obecności wątków modernistycznych w pismach niemieckiego fenomenologa. Interesuje się zagadnieniami z pogranicza metafizyki i psychologii, a dokładnie filozoficznych podstaw koncepcji psychologicznych i antropologicznych aspektów prawdy. Publikuje, uczestniczy w konferencjach, tłumaczy w j. angielskim.
Nr ORCID: <https://orcid.org/0000-0001-6078-7384>

Magdalena Płotka – dr hab, prof. Uniwersytetu Kardynała Stefana Wyszyńskiego w Warszawie. Kierownik (p/o) Katedry Historii Filozofii Polskiej. Z-ca redaktora naczelnego Rocznika Tomistycznego. Zainteresowania naukowe skupiają się wokół średniowiecznej filozofii praktycznej, historii filozofii polskiej w XV i XVI wieku, paleografii łacińskiej oraz filozofii współczesnej. Jest autorką książki *Metafizyka i semantyka. Filozofia Jana Wersora* (Warszawa, 2013) oraz *Filozofia jako praktyka. Myśl krakowskiego praktycyzmu w XV i XVI* (Warszawa 2016). Publikuje w „Rocznikach Filozoficznych”, „Edukacji filozoficznej”, „Filo-sofiji”, „Roczniku Tomistycznym” i in.
Nr ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-6993-2178>

Marek Prokop – dr, historyk filozofii, bibliotekoznawca, arabista. Studiował historię filozofii w Akademii Teologii Katolickiej w Warszawie w latach 1969-1974, zakończone magisterium u prof. M. Gogacza. Doktoryzował się ze średniowiecznej filozofii arabskiej u prof. M.-T. d'Alverny na Uniwersytecie w Poitiers w 1978 roku. Po doktoracie kierował działem rękopisów Biblioteki Polskiej w Paryżu (do 1991). Od 1995 r. jest pracownikiem naukowym Zakładu Biografistyki Polonijnej PUNO. W 2009 r. opublikował zbeletryzowaną opowieść o filozofii, zbudowaną na kanwie podróży do różnych krajów, kultur i środowisk, zatytułowaną *Podróże z Awicenną*.

Peter Redpath – jest rektorem Adler-Aquinas Institute; jest również dyrektorem Aquinas School of Leadership, kierownikiem studiów tomistycznych w Holy Apostles College and Seminary (USA); a także aktywnym badaczem na Uniwersytecie Abat Oliba w Barcelonie (Hiszpanii).

Kacper K. Sakowicz – doktorant na Wydziale Filozofii Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego (KUL). Stypendysta Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego (2015/2016), Laureat Złotej Nagrody im. Prof. Mieczysława Gogacza za pracę magisterską oraz laureat programu stypendialnego im. Prof. Stefana Świeżawskiego. Jego zainteresowania filozoficzne ogniskują się wokół metafizyki i filozofii społecznej. Jest uczniem księdza Profesora Andrzeja Maryniarczyka.
Nr ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-4721-3762>

Marcin Sieńkowski – kapłan diecezji łękiej, doktor nauk humanistycznych w zakresie filozofii, prefekt i wykładowca przedmiotów filozoficznych w Wyższym Seminarium Duchownym Diecezji Łękiej, interesuje się metafizyką, filozofią religii, relacją wiara-rozum i problematyką powołania, jest uczniem prof. dra hab. Piotra Jaroszyńskiego i absolwentem Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego Jana Pawła II.
Nr ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-0679-5006>

Marcin Trepczyński – dr, adiunkt w Zakładzie Historii Filozofii Starożytnej i Średniowiecznej Instytutu Filozofii Uniwersytetu Warszawskiego, członek zespołu dr Magdaleny Bieniak przygotowującego edycje krytyczne *Quaestiones Theologiae* Stefana Langtona i studia dot. twórczości tego myśliciela (<http://langton.uw.edu.pl>). Autor publikacji m.in. z zakresu XII- i XIII-wiecznej filozofii, logiki i teologii, w tym książki *Ścieżki myślenia Alberta Wielkiego i Tomasza z Akwinu*, a także edukacji filozoficznej. Od 2019 r.

redaktor naczelny Edukacji Filozoficznej. Uczeń prof. Mieczysława Boczara i dr. Adama Górniaka.

Nr ORCID: <https://orcid.org/0000-0003-0612-2597>

Jerzy Tupikowski – ks. dr hab., profesor Papieskiego Wydziału Teologicznego we Wrocławiu. Badania naukowe koncentruje na metafizyce, zwłaszcza w jej nurcie klasycznym (realistycznym) oraz na teologii naturalnej. Nr ORCID: <https://orcid.org/0000-0003-1086-5000>

Marcin Worek – absolwent studiów filozoficznych Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego. Współpracownik katolickiego czasopisma dla młodych „Adeste”, autor artykułów dotyczących problematyki filozoficznej, antropologicznej i teologicznej. Reprezentant lubelskiego oddziału fundacji „Deo et Patriae” im. o. prof. Mieczysława A. Krąpca. Swoje zainteresowania naukowe skupia wokół realizmu filozoficznego, tomizmu, zagadnień metafizycznych i metaprzmiotowych.

Michał Zembrzuski – dr, asystent w Katedrze Historii Filozofii Starożytnej i Średniowiecznej Wydziału Filozofii Chrześcijańskiej UKSW. Pracę doktorską poświęcił tematyce zmysłów wewnętrznych w koncepcji św. Tomasza z Akwinu. Interesuje się problematyką epistemologiczną w starożytności i średniowieczu, a szczególnie problematyką pamięci i teorią intelektu możliwościowego i czynnego. Jest współredaktorem książek w serii „Opera Philosophorum Medii Aevii”. W jej ramach w 2012 opublikował autorską monografię zatytułowaną: *Tomasz z Akwinu. Komentarz „O pamięci i przypominaniu”*. Najnowsza jego publikacja to: *Filozofia intelektu. Tomasz z Akwinu koncepcja intelektu możliwościowego i czynnego*, „Liberi libri”, Warszawa 2019, stron 404.

Nr ORCID: <https://orcid.org/0000-0003-4647-479X>